

régi magyar királyság, csak a neve változott meg.»

Erre Somerset de Chair, az angol ujságolvasó tipikus képviselője, tollat fog és levelet ír a szerkesztőségnek, tiltakozva a Magyarországot ért igazságtalan támadás ellen; a szerkesztőség pedig a levelet — angol szokás szerint — közli is (szept. 26.). Ebből a levélből közöljük az alábbi, rendkívül jellemző részeket:

«A bíráló magyarellenes állításai feltétlenül ellentmondást váltanak ki mindazok részéről, akik csak valamennyire is ismerik Közép-Európa dolgait.

Történelmi közhely, amelyet nem magyarok, hanem a hivatalos (német és osztrák) közlemények hoztak nap-

világra a háború után, hogy egyetlen egy nemzet volt, amelynek miniszterelnöke a leghatározottabban tiltakozott a háború ellen és amely megtette mindazt, amit megtehetett, hogy eltávoztassa a világ feje felül a veszedelmet — és ez Magyarország volt. Csak akkor tette meg a nemzet becsületesen szövetséges társai iránti kötelességét, amikor lehetetlen volt a háború kitörésének megakadályozása. Végeredményben ez a becsületes kötelesség teljesítése vitte el Magyarországot jelenlegi meg nem érdemelt megcsonkított állapotához.

Mi volt hát más Magyarország, mint «a tragédiának becsületes gondolkozású áldozata?»

Ime, a magyar igazság útja!

Emlékezés Heim Pálra.

A Ma ezernyi lélekölő gonddal küzdő embere, ki nem egyszer megingott már hivatásában, foglalkozásában, társadalmi és szociális helyzetében, sőt — sajnos nem is olyan ritkán — még hitében és nemzeti érzésében is, példaképre szorul, hogy erőt meríthessen és megvívhasa a Holnap életküzdelmeit. Nem is kell és nem is lehet, hogy ez a példakép a foglalkozás vagy hivatás után igazodjék. A kiváló egyéniség személye vagy szelleme, aki emberségével, munkájával, szociális érzésével, tudásával és hívő lelkeivel magasan kiemelkedett embertársai köznapi tömegéből, egyformán mindenkinek utat mutathat.

Az Országos Stefánia Szövetség a közelmúlt napokban leplezte le a társadalom és a tudományos világ színéjének jelenlétében néhai dr. Heim Pál egyetemi tanárnak, a nagy gyermekorvosnak nyugóhelye felett emelt emlékművet s ezzel *maradandó jelet állított egy olyan ember emlékének, akinek szelleme mintaképül és erősítő forrásul szolgálhat mindazoknak, akik ön-*

magukban meginogtak s az életharcban elcsüggednek.

Heim Pál orvosi foglalkozását mindig *hivatásszerűen* végezte és nem volt előtte olyan akadály vagy fáradság, melyet le nem küzdött volna, ha azt betege érdeke megkívánta. Ezt teljes öntudattal tette. Egyik levelében így ír: «Én mindig igyekeztem a betegeknek rendelkezésére állani és odaadtam magamból betegeimnek, amit tudtam s erre szerettem volna mindig megtanítani tanítványaimat». — A tudományos és kutató munkában *küldetés-szerű* szerepet töltött be társadalmunkban. Hihetetlen invencióval, éleslátással és kritikai készséggel végezte és irányította ezt a munkát. — Nemcsak ezek a tulajdonságai, hanem egyénisége és emberi érzése csodás hatással ragadták magukkal mindazokat, akik valaha is szerencsések voltak vele együtt dolgozni. Ez az egyéniségéből kisugárzó s környezetét is megáramnyozó derű és erő mélységes *vallásos hitéből* eredhetett. Csak az ilyen mélységesen hívő ember állhat a köszikla

biztonságával az élet viharainak hullámai között, csak az olyan buzgó férfiú irányíthatja a maga és mások élethajójának kormányrúdját azzal a biztonsággal, mint ő, aki meg volt győződve, hogy a forrás, melyből erejét meríti, a legértetebb, a legbiztosabb. De ebből a hívő vallásos meggyőződésből kellett fakadnia a *szociális megértésnek* is, melyet a közügyekben való tennivalókról tanúsított felfogása bizonyított. Bár első sorban és mindenek előtt mindig orvos volt, tisztán látta azt, hogy orvos feladatainak eredményes teljesíthetése mindig bizonyos szociális faktorok teljesülésének függvénye. Ez a felfogás magyarázza meg azt a szinte pótolhatatlan megértő támogatást, melyben pl. az anya- és csecsemővédelmi munkát részesítette.

Heim Pál jó hazafiú volt. Magyar ember a szó legnemesebb és legszentebb értelmében. Amikor gyermeket gyógyított: az «új nemzedék» egészsége, — amidőn orvosokat képzett: a magyar közegészségügy fejlesztése, — tudományos munkásságának nemzetközi publikációiban a magyar hírnév öregbítése, mindig és mindenben a Haza java és érdeke vezette. Amikor a csehek kiverték az ősi koronázóváros egyetemének falai közül, amikor új szállást kellett kiverekednie a forradalmak után lezüllött és leromlott csonkaország fővárosában s amikor röviddel utána újra útra kellett kelni, hogy otthonából elűzött vándorló klinikáját most már végleges hajlékba vezesse: nem elégedetlenkedett, nem zúgolódott, nem tett szemrehányást a sorsnak, hanem mosolyogva, bizakodva, örömmel dolgozott tovább és szenvedett a közért, a Hazáért.

A Dunántúl lankái sokáig fognak arról beszélni, hogy — rövid ott élése alatt is — mit végzett közöttük *Heim Pál*!

Itt is a legnagyobb *nemzetrontó veszedelem*: az *egyke* ragadta meg legelőször is figyelmét. Ennek leküzdésére vetette harcba erejét. Milyen lehetett ez a harc, ha abból a meggyőződésből és hazaszeretből fakadt, amelyről Bársony felett tartott emlékbeszédében tett hitet és tanúságot. «És ha mindnyájan összefogunk, ha mindenen segítünk, akkor ne aggódjunk, hogy túlsok lesz a magyar, ne hallgassunk a destruktív mondásra, hogy Csonkahazánk 8 millió magyart is alig tud eltartani, hát mit keressen ebben a hazában még több magyar. Jegyezzük meg magunknak jól, hogy ez a megtépett vérvő magyar föld még így is el tudna tartani 17 millió magyart, mert a népesség szaporodása egy bizonyos határig az általános jólét megteremtésével jár . . . Ne attól féljünk, hogy mit csinálna, miből élne meg a meg nem született, az életben nem maradt 9 millió magyar, hanem arra gondoljunk, hogy gazdasági, kulturális fejlődésünk egyik feltétele, az integer Magyarország visszaállításának egyik eszköze ez a hiányzó 9 millió magyar». Átszellemülten, pirosra gyúlt arccal mondotta ezt. Akik jelen voltunk, meg voltunk győződve az elhangzottak mélységes igazságáról.

De mindez a szép és jó, egyetlen emberben ennyi elképzelhetetlen sok szép és jó . . . csak volt. *Heim Pál*, az ember teljesítette feladatát a földön. A «küldetés» megszűnt; itt kellett hagyjon bennünket. Emléke itt él; élete, mely mindig világított és fényeskedett, példaképünk maradt. Ne lankadjunk! Ne csüggedjünk! Képzeljük, hogy ma is itt él közöttünk és kedves mosolyával, biztató szavával mondja: «. . . Öregem, fel a fejjel . . .».

Dr. Fekete Sándor.